ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ГАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 13. Чернівцї, дня 29. марта (11. цьвітня) 1902. Рік V.

Честь і слава.

(Наука на 5-ту недїлю вел. посту. Євангеліє Марка, гл. 10, зач. 47.)

Люди честилюбиві. Трафляло ся, що навіть Ісус Христос своєю наукою не зараз усував жадобу чести і слави і то між тими, що близько до него стояли. За се вповідає сегоднїшне Євангеліє. Два апостоли Христові, братя Яків і Іван, уявляючи собі, що Христос прийшов на сьвіт, щоби обняти земске царство, звернули ся раз до него з просьбою, аби він відзначив їх більшою честию і славою при єго земскім пановану, нїж других. Дай нам засїсти у Тебе — одному з правого боку, а другому з лївого, в Твоїй славі: от що просили вони Ісуса. Та Христос просто назвав їх просьбу нерозумною: не знаєте, чого просите, відповів їм. І щоби знищити їх честилюбиві наміри, Христос научив їх, що не слїд підносити ся попад других людий, а треба другим людям послужити; що тут на земли треба випити чашу гірку, за котру осягнемо славу і честь не земску і дочасну, а небесну і вічну.

Слава і честь то кумир, котрому покланяють ся всї грішники від малого до великого. Щоби угодити сему кумирови, чоловік звичайно скриває свої пороки, аби не дізнали ся о них другі, і нїраз не старає ся бути справдї непорочним; кожде фальшиве своє добро виставляє на видовище сьвіта і надає єму принадний вигляд, а не старає ся бути справдї добрим; всї свої учинки нагинає так, аби єго люди хвалили й поважали; в сїй цїли уживає перед людьми раз униженя, другий раз подуфалости, раз ласкавости, другий раз лютости; у кождїй дрібничцї памятає на людску славу, все жертвує для єї осягненя, і щастє других, і свій супокій.

Що нам, на приклад, за нужда, цїле своє житє вправляти ся в лукавстві не лиш перед чужими людьми, але навіть перед свояками і приятелями? Для заспокоєня своєї честилюбивости нам потрібно, будь що будь, переконати всїх, що ми люди красні, гідні, чесні, поважані. Чи не таке видимо якраз в нашім народї, що в кождім майже селї находять ся такі керинники, що самі нїчого доброго не дїлають, але зараз завертають голову, перекручують, противлять ся, ворогують на тих їх братів-сердаків, що раді би завести нові, хосенні порядки задля ратованя і осьвідомленя своїх ближних. Через ту нашу честилюбивість іменно ми так дуже раді понижати других, обезславляти, злорічити, чорнити, підносити на других ріжні неправди і крутарства. Ми стараєм ся відзначити ся від других, показати нашу висшість перед другими — дивіть ся, люди, лїпших від нас на сьвітї нема. Чому все красне на других, всї їх щирі заходи, не можемо оглядати без зависти? Тому, що висшість других ми не терпимо, она нас мучить. І, дивіть ся, намість заспокоєня, на яке ми так надїяли ся, чести-

любивість кладе в чоловіка правдиве пекло в нагороду за всї жертви, які ми приносили кумирови сьвіта — честилюбивости.

Правда, слава сьвіта приманчива. Мило нам чути, як підносять наше імя близько і далеко; нам приємно, як перед нами держать кучму в руках; запанувати над людьми і мати їх немов в кишени, гадка дуже улюблена; ми не можемо стямити ся, коли ми нїби перші, виднїйші. Але цїлий той чар розпадає ся в нїчо, коли добре розважимо, що то такого честь і слава. Нїчо иньшого, як людска гадка, поговірка; нїчо иньшого, як предмет зависти для всїх; нїчо иньшого, як уява, яку не осущимо. Вся честь і слава то лиш наше старанє уходити за лїпших і гіднїйших перед другими. Она красна і приманчива лиш здалека, доки ми єї ще не осягнули; але з близька, коли ми єї вже придбали, она тратить всю свою приманьчивість. І за сим нїчим уганяє ся чоловік через цїле своє житє! І як кінчать ся єго заходи? Чоловік гонить за химерним щастєм, а теряє щастє правдиве; лишає правдиве добро, а гонить за єго тїнею.

Аби ми мали добру славу, мусимо єї собі заслужити; аби нас другі поважали, мусим бути того гідні; аби ми мали вплив на людий, мусимо бути до сего спосібними; аби ми були перші і визначні перед другими, мусимо бути лїпшими і гіднїйшими як другі. Правдиві наші заслуги находять завше нагороду; чесноту славлять, хоть она того не домагає ся; милосердних люблять всюди; кожде хосенне дїло само собою здобуває похвалу; гідних поважаня всюди поважають; хто уміє ущасливляти других, тому люди самі підчиняють ся і повинують ся; хто лїпший і гіднїйший як другі, тому радо уступають. Сьвяті угодники Божі доступали слави, хоть як від неї скривали ся, хоть як старали ся, аби були незнані: слава віднаходила їх в пустинях, в лїсах, в печерах. А хто домагає ся від людий чести і слави, того они на перекір безчестять і обезславлюють. Честилюбиві люди жадають від людий того, чого не заслужили, і тому люди їх ненавидять. Трафляє ся, що не одного честилюбивця до очий з нужди поважаємо і присилувані єго слухаємо; за то в души єго погорджуємо і єму в тайнї шкодимо. Слава нераз припадає негідним; але там єї нема, де єї шукають і домагають ся, так що чим більше стараєш ся бути славним, тим дальше слава від тебе втїкає. Слава любить особливо тих, що за ню й не думають; і нераз ті стають ся славними, котрі зовсїм не надїялись на славу, зовсїм о нїй не гадали.

Бути чоловіком, бути християнином, отсе для нас правдива честь і слава, понад яку нема нїчо більшого й лїпшого в сїм житю; ся слава і честь наповняє душу чоловіка правдивим задоволенєм. А слухати людских поговірок є постидна неслава, що веде за собою незадоволенє і гризоту. Правдива і вічна слава показує ся в сумирности, уступчивости, великодушности і безкористній прислузї ближним; за ню і люди поневільно говорять, і на небі єї прославляють. І від Бога і від людий чоловікови честь, коли він добрий, доброчинний, не стидає ся послужити другим, не жадає заплати від людий, а все робить з любови до Бога і людий. Є, дякувати Богови, і між нами вже такі люди, що ради Бога ревно трудять ся над ущасливленєм руского народу, і хотяй не рвуть ся за погозіркою людий; ми їх знаємо, бо слава сама їх вишукує і про них голосить. Справдї, християнин правдивий не каже і не думає: що скажуть люди? А се тому, що на дїла єго смотрить лїпший судия, що серця проникає, Бог.

Нащо старати ся нам уходити за мудрих і добрих, лїпше будьмо справдї такими; нащо добивати ся чести і поважаня, лїпше будьмо в души своїй чесними і поважними. Що з того, коли люди будуть приписувати нам то, чого не маємо? Наше щастє жиє в нас самих: значить не з боку треба єго шукати, а в своїй поправі і улучшеню. Хто носить в души своїй задоволенє, супокій і чисту совіть, тому все однако — чи хвалять єго люди, чи судять. Слава небесна ожидає тих, котрі нїраз не дорожать славою людскою. А честилюбивість як тут на земли не находить собі супокою, так і на тім сьвітї не найде признаня. Як то красно

було би, коли би ми наконець покинули ту пусту і гірку земску славу, а почали всїма приставати до тої горстки щирих наших братів, що чоловілолюбними своїми дїлами шукають слави Божої.

Приятелї.

(Конець).

Та Богу дякувати, є вже сьвітлі рускі люди, що день і ніч роздумують і працюють, аби оборонити і помогчи свому рускому народови. Одні працюють тут в Чернівцях, в „Рускій Бесїдї“, в „Народнім Домі“, їдуть по селах, втворяють мужицкі каси, крамницї, научають і радять у всяких припадках, а другі знов борють ся у Відни, в радї державній і в черновецкім соймі. Бігають по урядах, до президента, до мінїстрів, а як треба, то й до самого цїсаря, аби ратувати, кождого руского чоловіка, що ся до них вдасть, та відвертати від цїлого свого руского народу кривди і ворогів, що наносїлись на него вже сотки років і не дають єму видобути ся на верх.

Може чули ви, а може й читали в ґазетї „Руска Рада“, що ті щирі рускі учені люди вмисно для мужиків пишуть і видають, як рускі посли Пігуляк і Василько у Відни перед цїлим сьвітом відкрили кривди руского народу та домагали ся єго правди. Може чули ви, або читали, як др. Стоцкий і в соймі і в радї культури краєвої за добром руского народу вступає ся, як по селах їздить, втворяє читалнї і каси, научає і напоминає нарід, та помагає ратувати ся. Та вже не в однім помогли і виратували вони поодиноких людий або й цїлї громади від не одної кривди, від неодного припадку, від неодного нещастя.

Щиру правду кажете, пане Озірний, не гнївайте ся; але я тих панів сам на свої очи видїв, на свої вуха чув. Вони проповідують, якби які апостоли. Я би їх ся не наслухав. Але не гнївайте ся паночку, що спитаю: хто платить тим панам за їх працю, та за їх кошта, що їдуть по селах? Може цїсар?

Нї, добрий чоловічку, їм нїхто не платить за їх працю, тай нїхто й не звертає кошта за дорогу, вони самі поносять ті кошта. Хиба, що добре їх серце платить їм утїхов, як побачать, що праця їх не пішла на пусто, та платить їм і смутком, як видять, що праця і видатки їх не приймили ся, пішли у вітер. Бо й така подяка від темного народу буває. Ба, ще гірше, деколи бувають за добру раду, за добре слово навіть докори, що печуть як ріжном в саме серце.

Та Боже борони, паночку! —

Та се ще не все добре, буває ще й гірше.

Не кажіть, пане!

Чому не казати? Колим розпочали, треба й докінчити.

Не гнївайте ся, кажіть паночку. От, видите, як я вповідав за ту громаду, що найшов ся таки між своїми злий дух і старав ся доброму дїлу учителя й панотця перешкодити: таке буває і є й між вченими таки своїми людьми. Одні киринять із заздрости, а другі таки із злоби. Вже так в сьвітї є, що бувають всюда добрі і злі люди, бувають і між панами.

Ви кажете, ґазети, аби ними научати. Та видають добрі люди рускі ґазети „Руску Раду“, тай „Буковину“ і научають, працюють, гарують. Тай вже начав ся нарід поволи, поволи до доброго навертати і вже тїшить ся душа, що буде лїпше рускому народови. Та ба! Лихий не спить. Находять ся сьвіжі нові „приятелї“. Злобний дух не може дивити ся на добре дїло, треба попсувати. І гай, пускає між нарід всякі баламутства, робить колот, обіцяє золоті гори і мости, показує грушки на вербах, дотеперішних робітників для народу мішає з грузев, обкладує найогиднїйшими, найпростїйшими словами. Отак воріг пускає в нарід трійло поволи, незамітно. Темний не спамнятає ся, коли попав у сїти злого духа, тай кириня готова. Послухавши злого духа, лишає чоловік щиру спокійну працю, котра одна годна як кождого чоловіка, так і увесь нарід поставити на ноги, гонить за вітром в поли, надїє ся на шумні слова і сходить знов на поневірки. Бо темний, невіжий чоловік не годен розпізнати, де правда, а де злоба. Він

не годен розпізнати зараз, де истинна поміч, а де лиш пусте крикливе горло. А доки розпізнасть, то вийде вже не одна шкода, не одно калїцтво.

Злий дух кричить: я одинокий „приятель“ мужиків, всї другі вороги, я оден вам поможу.

Спробуйте, підїть до него в якій небудь справі, най вас научить, як і що робити, най вам дасть щиру пораду, як склеп заложити, як касу запровадити, як в громадї добрий лад запровадити і т. д., а побачите, що він того не втне. А чому? Бо нїчого не вміє, хиба лиш кричати та машкарити, а се не велика штука, се кождий дурень потрафить. Бо аби научити і порадити когось, то треба самому щось уміти, а такий крикун-горлач — звичайно нероба, роботи не то що не возьме до рук, але чесної, ретельної роботи навіть боїть ся, він лиш хитро-мудро так крутить, щоб его і без роботи другі живили та утримували, бо до їди і пожитків — то він, а до роботи — то другі. Ану-ж спробуйте, підїть до него, най вступить ся за вами, чи по урядах, чи в президента, чи в мінїстра, а хочби і в цїсаря, а побачите на свою шкоду, що на то сих злих духів не стане, бо вони не на то, аби добре зробити, але аби добре попсувати. Вони не на то, аби ратувати, але на то, аби нарід ще глубше в грузь встромити.

Серце крає ся дивити ся на таку роботу безконечної злоби.

Боже сьвятий! Тай такі люди є на сьвітї?

Є, добрий чоловічку. Отвори очи, а побачиш їх, роздумай добре, а пізнаш їх, утни поли, а втечеш їх.

Озірний.

Всячина.

Головні збори просьвітного і господарского товариства „Руска Бесїда“ відбули ся на Благовіщенє в Народнім домі і то від 11—2 і від 3—5 год. Відпоручників читалень і кас явило ся тілько, що битком наповнили велику салю Народного Дому і бічні комнати. Такої численної участи і такого великого заинтересованя справами просьвітними і господарскими, наше товариство ще не видїло. На зборах явив ся також правительственний комісар п. Кавль.

Отвираючи збори, оглянув о. Євгенїй Семака коротко дїяльність видїлу за послїдні два роки. Як перед 34 роками, коли товариство засновало ся, ледзи було всего навсего тілько сьвідомих Русинів на Буковинї, щоби з них зложити видїл Бесїди, то нинї она обняла весь край своїми 80 читальнями і 30 касами. На отверене читалень в минувшім роцї висилав видїл відпоручників, що научали нарід і загрівали до просьвіти і самопомочи. Такими відпоручниками були: Др. Стоцкий, судия Догомиля, проф. Антін Клим, академик Когут, учитель п. Руснак, о. Єремійчук, п. Безпалко, п. Сїмович і п. Пант. Клим. За сї два роки видало тов. два ілюстровані православні календарі, Верховиньскі згадки, поучаючі книжочки Пропасть, Іван Сучавский, Явдоха і формулярі читальняні. Заходом тов. отворено сего року папірню в Нар. Домі, де продають ся виданя Бесїди і иньші книжки. Товариство передало всї рукописи нашого славного писателя Федьковича Львівскому тов. Шевченка до видрукованя, за що се тов. відступає нам по 300 примірників всїх книжок Федьковича даром. В справі заснованя руского університету вислала Бесїда просьбу до мінїстерства. Як тогід, так і сего року обходила Бесїда враз з прочими тов. намять Тараса Шевченка.

Секретар п. Когут прочитав протокол послїдного головного збору, який одобрено і здав обширно справу о дїяльности видїлу. З его справозданя піднести би дати, в якім числї розходили ся книжочки Бесїди в народї минувшого року. Так спродано Календара 1019 примірників, Пропасти 248, Явдохи 142, Азбуки 115, В день сьвятої волї 114, Хлопцїв-садівників 109, Чуми горілчаної 59, Пісень жовнярских 36, Малярів 36, Повісток 31, В чім наша сила 7, Бібліотеки 10 рочників, Котюзї по заслузї 17, Думок і Коломийок 25 примірників.

В заступстві касиєра здав справу проф. Клим. Приходів було: 1401 К. розходів 1125·08 корон.

Потім вибрано до нового виділу: судию Бурачиньского, проф. Клима, п. Когута, о. Семаку, п. Руснака, др. Маковея, др. Клима, др. Галіпа, господара Меленку, п. Ом. Поповича і п. Сїмовича; на їх заступників: Савіцкого, о. Єремійчука, п. Пант. Клима, господаря Грушку і п. Данилюка. Головою „Рускої Бесїди“ вибрано одноголосно о. Євгенія Семаку.

Тепер наступила наука Др. Стоцкого за читальнї і каси. Др. Стоцкий, привитаний грімко збором, толкував цїлу годину про читальнї і каси, що дуже зацїкавлений нарід радо вислухав і розвів над сими справами широку розмову, а др. Стоцкий на все давав відповіди.

Говорили отсї пани: Іля Ілюк з Кичери, Ґрещук з Садаґури, госп. Савюк з Слободзії-Комарівців, п. Омельский, п. Савіцкий, госп. Меленка, госп. Берник з Бергомету над Сер., п. Руснак з Раранча, госп. Павлюк з Панки. Збори жадають виданя законів краєвих і державних в рускій мові (они вже є, коби лиш громади їх собі замовляли), винайденя способу, як би годованих безрог гуртом продавати, і заведеня асекурациї від ходоби; за се послїдне має виділ Бесїди упімнути ся в соймі краєвім.

Відтак представив п. Безпалко в довшій науцї шкідливість піяньства для здоровля чоловіка, а особливо для Русинів, що через піяньство стають ся ще й жебраками і покидають рідний край.

Наконець помянув о. Семака помершого ревного члена виділу, прокуратора Григорія Ганкевича і господара з Ставчан, Василя Кравчука, що через 24 роки примірно трудив ся яко голова тамошної читальнї, каси і крамницї. Збори почтили їх память, піднявши ся з місць. Збори закінчено трикратним многолїтством Цїсареви, що дає нам волю збирати ся на наради над просьвітою і добробитом.

В Станівцах горішних читалня „Рускої Бесїди“ на загальних зборах, які відбулись в недїлю дня 23-го марта 1902, вибрала отсих членів до виділу: начальника громади Стефана Ковальского головою, Самуїла Флорескула заступником, Онуфрія Мелничука писарем, Романа Мелничука скарбником, Лукіяна Ґавдуна бібліотекарем, Григорія Ковальского і Ілію Лакусту заступниками виділовими. Так як читальня наша дрімала через 3 роки, то тепер вписалось наново 24 члени. Стан касовий виносить 5 К. 96 с. Членьску вкладку ухвалено на 20 с. Всї члени вербують охочо до впису в члени читалнї, що дає надію, що ми змінимось. Читальня уміщена в домі заступника голови Самуїла Флорескула.

Стефан Ковальский, голова. *Онуфрій Мелничук,* писар.

В селї Панка-Забагна Сторожинецкого повіту засновує ся нова читалня заходом отсих чесних основателїв: Ілї Гаврилюка, Т. Гаврилюка, Данила Малищука, Костя Малищука, В. Паскара, Олекси Левицкого, Он. Неґра, Ник. Гаврилюка, Д. Миронюка, Ник. Стромецкого, Єремії Молдована.

Отворене каси райфайзеньскої в Суховерхові, відбуло ся в недїлю, дня 30-го марта. З Черновець приїхав п. др. Стоцкий і п. Безпалко. Члени каси і вся громада привитали дорогого гостя коло гарної зелено умаєної брами хлїбом-солею, відтак всї пішли до церкви, де о. Малик відправив торжественно доксологію, і потім у школї, куда прибув і старенький панотець протоєрей Жалковский і богато учителїв з сусїдства, научав др. Стоцкий через повних 3 годинї нарід про касу. Членів пристало близько 70. Дасть Бог, що каса тота буде розвивати ся гарно, бо на чолї стали сьвітлї люди як о. Малик, п. надуч. Григорович і п. Семенюк. Честь їм за се, а Боже їм помагай в добрім дїлї.

Панам послам Пігулякови і Ник. Василькови присилають до „Рускої Ради“ виборцї і Читальнї сердечну подяку за їх щиру і сьмілу оборону руского народу. Найсьвіжійша така подяка прийшла з Юрківців від уряду громадского, від читальнї і від виборців. Дуже се гарно, що наші люди вже пізнають заслуги щирих для народу людий.

Із Панки-Забагни. Дякувати нашому найяснїйшому монарсї, що дав нам спроможність просьвітити ся через школи,

бо людем, котрі повиходили із шкіл наших сїлских, отвирають ся очи, вони зачинають провиджувати. Бо дотепер наш селянин не знав, як має жити і собі помагати в своїм житю. А тепер через науку приходимо до розуму. Закладаєм собі читалню. а загадуєм заложити также і касу, бо нам до Панки далеко. А провід у всьому дає нам наш народолюбець учитель Прокіп Лаґадин родом з Нових Мамаївців, він не жалує свого труду не встидає ся своїх братів селян, як то декотрі роблять, бо боять ся панів дїдичів і двірників, він твердо і сьміло научає свій нарід руский, до него горнуть ся люди як пчоли до меду. Коби нам Бог дав таких багато панів на Вуковинї.

Адвокат др. Василь Дутчак, знаний нашим людям ще з того часу, як будучи практикантом адвокатским, помагав їм у всяких потребах, отворив свою канцелярию адвокатску в Чернівцях, при улиці ратушевій, ч. 17.

В Вовчинцях загальний збір читалнї „Рускої Бесїди“ відбув ся дня 7 го цьвітня 1902 о 2-ій год. по полудни. Зібрало ся поверх 70 членів. Голова читалнї Семен Копачук привитав сердечно зібраних і запросив касиєра читалнї, Івана Горичку, щоби він здавав справоздане із минувшого року. Із справозданя показало ся:

1. Сего року було тілько 32 члени платящі по 1 коронї, а 69 членів було увільнених від вкладки, бо як то кождому відомо, що до читалень по більшій части пристають і найбіднїщі люди.

2. Читалня наша є від чотирох лїт.

3. В р. 1898-ім (в першім роцї) було приходів 50 корон 6 сот., в р. 1899-ім прибуло сьвіжих приходів 106 кор. 39 с., в р. 1900-ім прибуло знов сьвіжих 114 кор. 99 сот., а в р. 1901-ім прибуло 32 кор. вкладок, було процентів із минувших лїт 20 корон, а з коляди 40 кор., із однокрейцарової складки на осібні видатки 2 кор. 76 сот., так що разом приходів за всї 4 роки було 366 кор. 20 сот. і ті гроші тепер читалня має. Окрім того члени складають ся на осібні видатки. Хати своєї власної читалня ще не має, але кождий видить, що у нас з кождим роком файний гріш прибуває і ще не так би було, якби тяжкі вороги не шкодили нашій читалнї. А хто ті вороги, се вже всї знають.

4. Читалня має свій осібний шпихлїр, в котрім тепер є 33 корців збіжа, а котре стоїть у вартости 330 кор. і котре также приносить файний прихід.

5. Читальники постановили доконьче будувати для читалнї власну хату, бо дуже нам прикро без такої хати, а найбільша прикрість, що нема де збіже ссипати.

6. Доси читалня не мала своєї власної ґазети, а було лиш тих 62 книжочок в бібліотецї, які читалня отримала в дарунку від „Рускої Бесїди“ в Чернівцях. Сегодня ми врадили вписати ся в члени „Рускої Бесїди“ і записати „Руску Раду“ на імя нашої читалнї. Із наших читальників беруть „Руску Раду“ 6 ґаздів і читають єї в читальни.

7. Читалня наша дуже красно розвиває ся, але вороги напосїли ся єї вбити, та даремна їх воля, бо Бог їм не допоможе, бо-ж руский нарід пізнав вже, хто єму приятель, а хто воріг.

8. До видїлу одноголосно вибрані: Семен Копачук голова, Юрій Винтоняк заступник голови, Нотарій Сидиґин секретар, Іван Горичка касиєр, Доротей Горичка, Іван Костенюк контрольори, Петро Балан і Мирон Кузик видїлові, а Олександер Оленюк бібліотекар.

9. Семен Копачук пояснив читальникам, що то значити може читалня і до якої цїли може припровадити наш нарід, лиш щоб тримав ся читалнї так міцно, щоб єго вороги не могли нїяким способом піддурувати і від читалнї відвертати і до свого табору затягати. При тім Семен Копачук висказав, що то він і перед чотирма роками також любив всякі книжки читати, але рівно таки не знав, що то може значити совокупна сила, яку дає читалня. І вичитав він тодї в ґазетах, що др. Стоцкий закладає по селах читалнї. Тоди то і він порадив ся з кількома честними ґаздами і нуж закладати і собі читалню. І вислали єго до Черновець на пораду, і всї знаєте, що дістали ми від д-ра Стоцкого не лиш пораду але і поміч, бо сам др. Стоцкий приїхав на отворене читалнї. За те належить ся д-рови Стоцкому

від нас честь і слава! І всї повстали на ноги і грімкими окликами крикнули три рази нашому щирому борцеви многая лїта! І ухвалено переслати д-рови Стоцкому осібну подяку читалнї.

Многолїтством в честь цїсаря закінчено збори.

З Глїбокої. Пише „Руска Рада“ за весїльні звичаї, то і я додам дещо. У нас не давно ішла ґаздиня на весїлє, а така пяна, що не було кому іти на весїлє. А ішли два хлопцї тай стали з неї сьміяти ся та на збитки брати. Паде она до одного шанця, то хлопцї кажуть гойса, а паде до другого, то кажуть чала. От беріть собі, ґаздинї, приклад із цеї Глїбіцкої ґаздинї і так робіть, та подивіть ся на єї господарство: худоба як худоба, лиш імпя, що худоба. А все каже, що біда! Як ми нераз ідем із читальнї, а Глїбіцкі ґосподинї у Хруня на сьмітю ци сьвято, ци недїля, тай нарікають на біду. Робіть, ґаздиньки, так далї, то ще гірша буде біда, а біда буде доти, доків будете горівку пити.

В Топорівцях, помимо заказу, коршми в суботу по полудни, і в недїлю і в сьвята по полудню все таки отворені. Подаємо про се відомість ц. к. правительству, бо пикькарі сьміх собі роблять з єго розпорядків.

Лїси в Кіцманьскім повітї. Знана кождому річ, що кіцманьский повіт найменьше має лїсів. Люди бідують страшно без дров, бо хотьби й хотїв купити, та не ма в кого. З кождим днем меньшає лїсів так, що за кільканайцять років не буде й слїду із тих лїсків, які ще лишили ся. Бо от в послїднім роцї вирубала дїдичка з Хлївищ свій лїс в пень, а тепер викорчовує, що до пня. Люди цїлу зиму й весну копають пнї за половину. Цїкаві би ми знати, чи начальство о тім знає і чи позволяє на таке пустошоне лїсів в так безлїсній околици.

Громада Малятинцї — так пишуть нам — має скілька кавалків свого власного поля. З сего поля не має она майже жадної користи. Одно поле винаймили жиди без оголошеної лїцитациї за дуже дешеві гроші, а тепер беруть вони від людий в двоє по тілько, друге тримають самі „авшуси“ за пів дурно та не хотять другим за більші гроші з рук пустити, а трете поле продало начальство громадске, розуміє ся також — „своїм“ на віки, але без контрактів купна, бо Видїл краєвий не дав позвіл на продаж, ба навіть о сїм нїчого не знає. Податки оплачує громада, а другі мають з поля користи. Оттакі порядки в Малятинцях! — (Коли так є в Малятинцях, як ви кажете, то повинні ви зараз подати письмо до Видїлу краєвого; в тім письмі не потребуєте нїчо більше писати, як те, що тут написано, а Видїл краєвий певно вгляне в господарку громадску тай старати меть ся єї хиби направити.)

Полїцийна година для коршем. Недавно вийшов наказ від начальства, аби по селах коршми від 5-ої години в суботу, а від 12-ої години в недїлю і сьвята були позамикані. Але чи виповняють ся ті для наших мужиків так важні розпорядки? Зовсїм нї! На примір в нашім селї Нових-Мамаївцях не хотять розуміти жиди того наказу. Жиди знають з давна, що їм найбільший дохід від мужика лише в недїлю й сьвята по полудню, бо рано в таких днях мужики гріхують ся іти до коршми. І вміють жиди наказ обійти, бо загляньте лиш в недїлю або сьвято пополудню в коршму, то там повно людий. А се так буває: один жид торгує в коршмі, а другий стоїть на вартї на дворі, розглядаючись осторожно на всї боки, чи не йде хто із жандармериї або з тих осіб, що їх повинність переконати ся, чи коршми позамикані. Коли хто із сих осіб надходить, жид-вартівник дає тодї знак, щоби християни вийшли із коршми другими дверми на двір, або нехрист ховає християн в побічну комнату коршми. Так то буває по коршмах і по склепах в нашім селї Нових-Мамаївцях, де находить ся постерунок жандармериї! А що буває по других селах, відки жандармерия віддалена з на милю? З того виходить, що жид не дивить ся на закони, а вихісновує всяку нагоду, щоби мужика в жебри пустити. Подаємо про се відомість панови президентови і просимо, щоби як

найострійше наказав поліцийної години пильнувати, аби собі ніхто не сьмів робити сьміху з наказів і розпорядків начальства. *Мамаївский мужик.*

Храмовий празник. Я вичитав в 10-тім числї „Рускої Ради“ за храм, та нагадав собі за наш храм в Малятинцях. Щиру правду пише „Руска Рада“ за храм і горівку та за людскі звичаї давні, які звичаї декотрі люди ще й тепер справяють. Такий храм робив у Малятинцях Партемій Нацюк і Прокіп Семенюк. У нас. як то в храм, люди ходять хата від хати. Так і Партемій Нацюк пішов до не далекого сусїди за гостями. То було у вечер і там, знак тому, що не обійшло ся без піятики. Прокіп Семенюк, сусїд того ґазди, прийшов босий і наопашки у кожусї без кучми, дивив ся у вікна, а Партемій Нацюк вийшов із хати уже із гостями тай каже Прокопови: „ти чого зазираєм у вікна у ночи, що хочеш щос тут украсти? А Прокіп каже Партемієви: а тобі що до мене? Тоди Партемій Прокопа у лице ффа! тай счепили ся обидва. А ґаздиня вийшла тогди із хати тай каже: ідїт менї від хати!“ Прокіп утїк до дому. А у Прокопа був гість Василь Рихло із Шишківцїв. Прокіп найшов кіл тай дав Василеви і каже єму: „на кіл та іди, диви ся, як ме іти Партемій, то абис єго бив, а я тим часом убую ся тай і я поможу“. Василь чекав на Партемія, а Партемій уже ішов із одним Шишківским, а Василь Рихло колом Партемія по руцї бовх! тай увалив Партемієви руку. А Партемій узрів, що не може нїчо рукою робити, узяв тай пішов до Кіцманя до докторя, а доктор зревідував руку і найшов, що рука дуже побита, тай Партемій Нацюк подав Василя Рихла до суду. А кіцманецкий суд стягав із них протокола, тепер мали 14. (27). марта розправу у Чернівцах тай засудили Василя Рихла на місяць тяжкої вязницї. От до чого храм їх довів. То не храм їх до сего довів, а горівка. От такий люди храм справляють, що жидови за горівку гроші дали, а самі до арешту запхали ся. Тепер вони нарікають на свою недолю, кажуть, що їм біда, бо того болить рука, а той сидить у арештї, тай весну утрачають, а Шиман узяв за горівку гроші тай каже: Оттак! отакої! так вам треба дурні ґої!

К. П.

Телята расові, особливо бички не повинні люди продавати а ховати, бо відтак більші гроші за се возьмуть. Тепер великий брак в краю гарних расових бугаїв. Рада культури краєвої пошукує купити, а надаремно. Хто мав би гарного бугая расового на продаж, нехай зголосить ся до ради культури краєвої.

Відповідь „Рускої Ради“

К. П. в Малятинцях. Ми розпитували в Чернівцях за викою косматою, але тут єї не можна дістати. Пишіть хиба до Кракова на адресу: Склад насїнь Бальзена в Кракові.

М. в Іспасї. Сторожі (пси) мусять бути день і ніч на увязи (ланцуху) або мати намордник, — такий є припис, а то з тої причини, бо в нашім краю дуже розширила ся ветеклизна межи псами. Хиба що у когось є обійсте огорожене високим плотом або парканом, так що пес нїяким чином не міг би перескочити плотів і дістати ся на вулицю, на дорогу, то на такім обійстю може пес ходити собі вільно. Тримайте ся тих приписів, а не будете карані.

ШУКАЄ занятя при більшій господарцї **молодий чоловік**, що укінчив рільничу школу в Кіцмани. — Допитати за ним можна в „Рускій Радї“.

Складаймо гроші на наш

НАРОДНИЙ ДІМ

в Чернівцях!

Видає Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ВОЛОДИСЛАВ СЕКЕРСКИЙ.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом В. Секерского.